

Sygn. akt II CNP 46/17

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 28 grudnia 2017 r.

skargi A.J.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku

Sądu Okręgowego w S. z dnia 15 marca 2016 r., sygn. akt X RCa [...]

wydanego w sprawie z powództwa W.J. oraz małoletnich A.J. i M.J.

przeciwko A.J.

o alimenty,

1) odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania,

**2) zasądza od pozwanego A.J. na rzecz powodów W.J. i A.J.
kwoty po 675 (sześćset siedemdziesiąt pięć) złotych na rzecz
każdego z nich tytułem zwrotu kosztów postępowania przed
Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Pozwany A.J. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 15 marca 2016r. w części uwzględniającej apelację powodów W.J., A.J. i M.J. od wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 26 marca 2012 r. Zarzucił, że jest on niezgodny z art. 445 § 3 k.p.c. wobec nie umorzenia postępowania apelacyjnego, mimo orzeczenia przez Sąd Okręgowy w S. w sprawie o rozwód o alimentach należnych powodom w miejsce alimentów zasądzonych przez Sąd Rejonowy w G..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W przedmiocie przyjęcia (odmowy przyjęcia) skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia Sąd Najwyższy orzeka w ramach tzw. przedsądu, którego celem jest wyeliminowanie takich skarg, które są oczywiście bezzasadne (art. 424⁹ w zw. z art. 398⁹ § 2 i art. 424¹² k.p.c.). Oceny, czy skarga jest „oczywiście bezzasadna” dokonuje się w powiązaniu z pojęciem „niezgodności orzeczenia z prawem”, skoro jest ono elementem konstrukcyjnym skargi (art. 424⁵ § 1 pkt 3 i 6 k.p.c.).

W orzecznictwie przyjmuje się, że za niezgodne z prawem w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. może zostać uznane orzeczenie sprzeczne z niewątpliwymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć oraz takie, które zostało wydane w wyniku rażąco błędnej wykładni lub zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2006 r., II BP 6/05, OSNP 2007, nr 3-4, poz. 42, z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, Nr 1, poz. 17, z dnia 21 lutego 2007 r., I CNP 71/06, nie publ., z dnia 10 czerwca 2008 r., I BP 54/07, nie publ., z dnia 22 lipca 2010 r., I CNP 100/09, nie publ., z dnia 20 stycznia 2011 r., I BP 4/10, nie publ. oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 września 2012 r., SK 4/11, OTK-A 2012/8/97).

Sąd Okręgowy nie naruszył art. 445 § 3 k.p.c., a stawiając taką tezę skarżący nie dokonał analizy orzeczeń kształtujących jego obowiązki alimentacyjny, z uwzględnieniem czasowego zakresu ich obowiązywania.

Wyrokiem z dnia 26 marca 2012 r. Sąd Rejonowy w G. (III RC [...]/11) zasądził od pozwanego na rzecz powodów W.J. i M.J. kwoty po 700 zł miesięcznie,

a na rzecz A.J. kwotę po 500 zł miesięcznie tytułem alimentów (łącznie 1.900 zł), poczynając od dnia 3 listopada 2011r., a w pozostałym zakresie oddalił powództwo (k. 271). Wyrok ten uprawomocnił się w części uwzględniającej powództwo, nie był bowiem skarżony przez pozwanego. Apelację wywiedli natomiast powodowie domagając się podwyższenia przyznanych alimentów do kwoty po 1.200 zł na rzecz każdego z nich (k. 295-298). W dniu 18 czerwca 2012 r., przed rozpoznaniem apelacji, pozwany wniósł pozew o rozwód przeciwko K.J., matce małoletnich wówczas powodów (sprawa X RC [...] /12 Sądu Okręgowego w S.). Zgodnie z art. 445 § 2 k.p.c. postępowanie w sprawie o alimenty wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód ulegało zawieszeniu z chwilą wytoczenia powództwa o rozwód, co do świadczeń za okres od jego wytoczenia. Sąd Okręgowy w S., zgodnie z tym przepisem, wyrokiem z dnia 23 listopada 2012 r. zawiesił postępowanie apelacyjne co do świadczeń alimentacyjnych za okres od 18 czerwca 2012 r. do czasu prawomocnego zakończenia sprawy o rozwód, a w pozostałym zakresie (co do świadczeń alimentacyjnych za okres do 17 czerwca 2012 r.) oddalił apelację powodów (k. 323). Wysokość należnych od pozwanego alimentów w sprawie XRC[...] /12 została zatem ostatecznie ustalona do dnia wniesienia pozwu o rozwód (18 czerwca 2012 r.) oraz częściowo od dnia wytoczenia powództwa o rozwód, w takim zakresie w jakim wyrok Sądu Rejonowego w G. uprawomocnił się, na skutek nie wniesienia przez pozwanego apelacji.

Wyrokiem z dnia 9 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w S. rozwiązał związek małżeński A.J. i K.J. przez rozwód oraz orzekł o wykonywaniu władzy rodzicielskiej i alimentach w ten sposób, że zasądził od A.J. na rzecz synów W.J. i M.J. kwoty po 900 zł miesięcznie, a na rzecz A.J. kwotę 600 zł miesięcznie w miejsce alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Rejonowego w G. (k. 347). Na skutek apelacji wniesionej przez powoda Sąd Apelacyjny w S. wyrokiem z dnia 2 grudnia 2015 r. (I ACa [...]) zmienił zaskarżony wyrok jedynie w części zasądzającej alimenty na rzecz W.J., uchylając orzeczenie Sądu Okręgowego w tym zakresie i umarzając postępowanie (wobec uzyskania przez powoda pełnoletniości i niemożności orzekania o alimentach należnych osobie dorosłej w sprawie o rozwód), a w pozostałym zakresie apelację oddalił (k. 346).

Po wydaniu prawomocnego wyroku przez Sąd w sprawie rozwodowej obowiązek alimentacyjny pozwanego był kształtowany w sposób następujący:

- 1) na rzecz W.J. wyłącznie wyrokiem Sądu Rejonowego w G. (prawomocnie zasądzona kwota po 700 zł miesięcznie od dnia 3 listopada 2011r., z uwzględnieniem oddalenia apelacji powoda, co do świadczeń alimentacyjnych za okres do 17 czerwca 2012 r.). W sprawie rozwodowej ostatecznie nie orzeczono o alimentach na rzecz W.J. (punkt 1 wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]). Do rozstrzygnięcia pozostawała zatem apelacja tego powoda dotycząca podwyższenia alimentów z kwoty 700 zł do kwoty 1.200 zł miesięcznie za okres od dnia 18 czerwca 2012r. (w tym zakresie postępowanie apelacyjne zostało zawieszone wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 23 listopada 2012 r.).
- 2) na rzecz M.J. wyrokiem Sądu Rejonowego w G. (prawomocnie zasądzona kwota po 700 zł miesięcznie od dnia 3 listopada 2011 r., z uwzględnieniem oddalenia apelacji powoda, co do świadczeń alimentacyjnych za okres do 17 czerwca 2012 r.) oraz wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie X RC /[...] w którym zasądzono na jego rzecz tytułem alimentów kwotę 900 zł miesięcznie w miejsce alimentów zasądzonych przez Sąd Rejonowy w G., ze skutkiem od dnia 2 grudnia 2015 r. (prawomocność wyroku rozwodowego). Do rozstrzygnięcia pozostawała natomiast apelacja powoda dotycząca podwyższenia alimentów z kwoty 700 zł do kwoty 1.200 zł miesięcznie za okres od 18 czerwca 2012 r. (w tym zakresie postępowanie apelacyjne zostało zawieszone wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 23 listopada 2012 r.) do dnia 1 grudnia 2015 r. (ukształtowanie obowiązku alimentacyjnego pozwanego w wyroku rozwodowym).
- 3) na rzecz A.J. wyrokiem Sądu Rejonowego w G. (prawomocnie zasądzona kwota po 500 zł miesięcznie od dnia 3 listopada 2011 r., z uwzględnieniem oddalenia apelacji powoda, co do świadczeń alimentacyjnych za okres do 17 czerwca 2012 r.) oraz wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie X RC [...]/12, w którym zasądzono na jego rzecz tytułem alimentów kwotę 600 zł miesięcznie w miejsce alimentów zasądzonych przez Sąd Rejonowy w G. ze skutkiem od dnia 2 grudnia 2015 r. (prawomocność

wyroku rozwodowego). Do rozstrzygnięcia pozostawała natomiast apelacja powoda dotycząca podwyższenia alimentów z kwoty 500 zł do kwoty 1.200 zł miesięcznie za okres od 18 czerwca 2012 r. (w tym zakresie postępowanie apelacyjne zostało zawieszone wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 23 listopada 2012 r.) do dnia 1 grudnia 2015 r., (ukształtowanie obowiązku alimentacyjnego pozwanego w wyroku rozwodowym).

Po podjęciu zawieszonego postępowania zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w S. rozstrzygając apelację powodów zmienił wyrok Sądu Rejonowego w G. w części oddalającej powództwo (punkt II) w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda W.J. dodatkowo za okres po 18 czerwca 2012 r. kwotę po 200 zł miesięcznie tytułem alimentów (łącznie alimenty od 18 czerwca 2012 r. wynoszą 900 zł), na rzecz M.J. dodatkowo za okres od 18 czerwca 2012 r. do 15 listopada 2015 r. po 200 zł miesięcznie (łącznie alimenty od 18 czerwca 2012 r. do 15 listopada 2015 r. wynoszą po 900 zł miesięcznie) oraz na rzecz A.J. dodatkowo za okres od 18 czerwca 2012 r. do 15 listopada 2015 r. po 100 zł miesięcznie (łącznie alimenty od 18 czerwca 2012 r. do 15 listopada 2015 r. wynoszą po 600 zł miesięcznie).

Takie rozstrzygnięcie było zgodne z art. 445 § 3 k.p.c., który wymaga podjęcia postępowania po prawomocnym zakończeniu sprawy o rozwód, co do roszczeń objętych zawieszonym postępowaniem, o których nie orzeczono w sprawie o rozwód. Zawieszone postępowania podlegają natomiast umorzeniu jedynie w zakresie, w jakim w sprawie o rozwód zapadło orzeczenie o roszczeniach objętych zawieszonym postępowaniem (por. m.in. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1966 r., III CZP 84/66, OSNCP 1967, nr 3, poz. 45 i z dnia 28 października 1982 r., III CZP 41/82, OSNC 1983, nr 4, poz. 49 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2016 r., III CZP 73/16, nie publ.).

W wyroku rozwodowym w ogóle nie orzeczono o alimentach na rzecz W.J. obowiązkiem Sądu Okręgowego było zatem rozstrzygnięcie jego apelacji. Odnosnie do powodów M. i A.J. wyrok rozwodowy orzekał o alimentach, ale dopiero od daty jego uprawomocnienia, a nie obejmował rozstrzygnięcia co do świadczeń od dnia wniesienia pozwu o rozwód (18 czerwca 2012 r.) do dnia prawomocności wyroku o

rozwód (2 grudnia 2015 r.). W konsekwencji po jego wydaniu alimenty orzeczone przez Sąd Rejonowy w G. od grudnia 2015 r. uległy podwyższeniu na rzecz M.J. z kwoty 700 zł do kwoty 900 zł, a na rzecz A.J. z kwoty 500 zł do kwoty 600 zł zastępując alimenty określone w wyroku Sądu Rejonowego w G.. W świetle powyższej analizy nie jest zrozumiałe stanowisko skarżącego, że wyrok rozwodowy ukształtował jego obowiązek alimentacyjny w stosunku do W.J., skoro ostatecznie w sprawie rozwodowej w ogóle o alimentach na rzecz tego powoda nie rozstrzygnięto. Nie jest też jasne na jakiej podstawie skarżący uznaje, że wyrok rozwodowy rozstrzygnął o alimentach za okres od 18 czerwca 2012 r. do 1 grudnia 2015 r. w odniesieniu do małoletnich powodów M.J. i A.J., skoro orzeczone nim alimenty obowiązują dopiero od daty prawomocności tego wyroku. W sprawie o rozwód o alimentach należnych między datą wniesienia powództwa a datą uprawomocnienia się wyroku rozstrzyga się w postępowaniu zabezpieczającym, której to problematyki skarga w ogóle nie dotyczy. Nie ma również podstaw do upatrywania ingerencji sądu rozwodowego w obowiązek alimentacyjny skarżącego, przed datą uprawomocnienia wyroku, przez użycie w punkcie III wyroku tego Sądu sformułowania „w miejsce alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia 26 marca 2012 r.” rozstrzygnięcie to odnosi się bowiem wyłącznie do okresu po uprawomocnieniu się wyroku rozwodowego (grudzień 2015 r.).

W konsekwencji analiza wniesionej skargi, w świetle jej podstawy i motywów kwestionowanego wyroku, przy uwzględnieniu zasady związania Sądu Najwyższego podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia wskazuje, że jest ona oczywiście bezzasadna.

Z przytoczonych względów odmówiono przyjęcia skargi do rozpoznania (art. 424⁹ k.p.c.), o kosztach postępowania wywołanych jej wniesieniem orzekając na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 424¹² k.p.c. oraz § 10 ust. 5 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800) mając na względzie, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w stosunku do powodów, którzy wniesli odpowiedź na skargę wyniosła po 2.400 zł w stosunku do każdego z nich.

jw